

”LEKEN, ETT KOMPLEMENT FÖR ATT FÅ MED SÅ MÅNGA SOM MÖJLIGT”

En studie om lärares syn på lek

KAROLINE JOVANOVIC

CARINA ÅNGERUD

Examensarbete på grundnivå
15 högskolepoäng

SAMMANFATTNING

Författarens namn: Karoline Jovanovic´ och Carina Ångerud

Leken, ett komplement för att få med så många som möjligt.

- En studie om lärares syn på lek

Årtal: 2011

Antal sidor:15

Syftet med denna studie var att undersöka lärares syn på lekens betydelse för barns lärande i skolan. Vi har gjort en kvalitativ studie med semistrukturerade intervjuer som datainsamlingsmetod. Vi intervjuade tolv stycken lärare i olika årskurser från förskoleklass till årskurs fem, detta för att undersöka hur lärares förhållningssätt påverkar undervisningen.

I vår undersökning vill vi belysa synen på lek i skolan och lärares syn på leken som en del av undervisningen. Vi ville också ta reda på om det fanns några skillnader i lärarnas syn på lek beroende på i vilken årskurs de arbetade i.

Resultatet visade att lärarna hade skilda åsikter om leken och leken i undervisningen. Deras utbildning hade ingen inverkan på deras syn på leken. Vår slutsats är att det är lärarnas förhållningssätt till lek som styr om de använder sig av leken i undervisningen.

Nyckelord: Nyckelord: Lek, lärande, skola, lärares förhållningssätt.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	5
1.1 Syfte.....	5
1.2 Forskningsfrågor	5
1.3 Begreppsdefinitioner.....	5
2. Litteraturgenomgång.....	6
2.1 Teorier	6
2.1.1 Sociokulturella teorin	6
2.2 Leken.....	7
2.3 Synen på leken i skolan	8
2.4 Läroplanen och leken	8
2.5 Hur leken kan användas i skolan.....	9
2.6 Leken, ett lustfyllt lärande	10
2.7 Framtiden, hur synen på lek har förändrats.....	10
3. Metod.....	11
3.1 Datasamlingsmetoder	11
3.2 Urval.....	12
3.3 Databearbetning och analysmetod.....	13
3.4 Reliabilitet och validitet	13
3.5 Etiska ställningstaganden	13
4. Resultat	13
4.1 Vad anser lärarna att barnen utvecklar genom lek	13
4.2 Hur ser lärarna på leken som ett redskap i undervisningen?.....	14
4.3 Hur såg lärarna på skapande arbete och lek?	14
4.4 Kunskap	14
4.5 Hur såg lärarna på ålderns betydelse för lek?	15
5. Diskussion.....	15
5.1 Metoddiskussion	15
5.2 Resultatanalys och diskussion	16
5.2.1 Vad utvecklar barnen genom leken?	16
5.2.2 Leken som ett redskap i undervisningen.....	16
5.2.3 Skapande arbete och lek.....	17

5.2.4 Kunskap	17
5.2.5 Åldrar	18
5.3 Slutsatser.....	18
5.4 Nya forskningsfrågor	19
Referenser	22
Bilaga 1	23
Bilaga 2	24

1. Inledning och bakgrund

I läroplanen (Utbildningsdepartementet, 2011) står det att skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Enligt Lillemyr (2002) visar forskning att lek är viktig för barn i åldrarna 0-12 år, och kanske särskilt viktig för barn mellan 5-9år. I den åldern är leken betydelsefull eftersom de flesta barn använder en stor del av sin tid till att leka. Men framförallt är den viktig på grund av det egenvärde den har för barns lärande och utveckling. Författaren har gjort en undersökning där resultatet visar att ett fåtal barn redan i första klass tycker att det är tråkigt i skolan. Eleverna blir inte tillräckligt motiverade och därför anser författaren att det lustfyllda lärandet och leken är viktig för att eleverna ska bli motiverade (Lillemyr, 2002). Vi ville ta reda på om det finns utrymme till lek och om leken används som lärande när barnen börjar skolan. För att ta reda på detta så intervjuade vi lärare i olika årskurser från förskoleklass upp till årskurs fem. Vi ville göra denna undersökning för att lekens betydelse för lärandet är något som har genomsyrat hela vår utbildning. Vi har fått lära oss att leken är viktig i många aspekter där barnen får lära sig. De lär sig socialt samspel, empati, konflikthantering, de lär känna sig själva och andra. I vår utbildning har vi fått prova på drama, musik och olika lekar som kan användas i lärosynpunkt. Vi anser att leken är viktig för att kunna ta till sig kunskap. Leken till lärande har stor betydelse för motivationen, har barnen roligt så lär de sig lättare.

1.1 Syfte

Syftet med arbetet var att undersöka lärares syn på lekens betydelse för barns lärande i skolan.

1.2 Forskningsfrågor

Vilken inställning har lärarna till lek och lärande?

Är det skillnad på hur lärare använder sig av lek i undervisningen beroende på elevernas ålder?

1.3 Begreppsdefinitioner

Lek

När vi använder begreppet lek så innefattar det i likhet med Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) som menar att lek kan vara fri lek, lek som lärande, socialiseringslekar, lek som samarbetsövningar. Vi definierar leken som ett lustfyllt lärande. Lillemyr (2002) menar att barns erfarenhet är leken därför ska man utgå från den för att ge barnen ett lustfyllt lärande. Vi anser att leken kan vara fri lek, rollspel, skapande, dagdrömmar, fantasier, dans drama, musik, rörelse. Leken finns i allt.

Lärande

När vi använder begreppet lärande menar vi i alla situationer där man inhämtar kunskap. Det kan vara ett socialt lärande, ett lärande som inhämtande av fakta kunskaper. Lärande i vårt sammanhang är att ett lärande sker på något vis och är utvecklande.

Barn och elever

Vi använder både begreppet barn och elever i vår studie. Det har ingen inverkan i vad vi menar, utan när vi resonerar om barns utveckling exempelvis via leken så menar vi alla barn. När vi skriver om elever så menar vi barnen i skolan.

2. Litteraturgenomgång

2.1 Teorier

I vår studie har vi valt att utgå från den sociokulturella teorin som Säljö (2005) beskriver. Genom den sociokulturella teorin är det i samspel med andra som utveckling och lärande sker, inte enbart på grund av biologin. Lärandet sker i kommunikation med andra, därefter tolkar individen informationen i sitt inre tillsammans med sina tidigare erfarenheter. Sammanhangen har en stor betydelse för utveckling och lärande i den sociokulturella teorin. Människan är både biologiska och kulturella individer. Vi har en biologisk utveckling som vi inte kan styra över och även en sociokulturell utveckling som formar oss i det samhälle och kultur vi lever i (Säljö, 2005).

2.1.1 Sociokulturella teorin

I den sociokulturella teorin anses Lev S Vygotskij vara den främsta grundaren. Vygotskij menade att lärandet inte börjar i skolan. Barn har redan lärt sig saker innan. När barn börjar skolan har de redan kunskap om vardagliga begrepp medan skolan är mer teoretisk. Det kan bli svårt med inläringen i skolan när begreppen skiljer sig åt. Vygotskij ansåg att det inte går att skilja på utveckling och lärande och menade att sammanhanget och miljön har stor påverkan på lärande. Det är viktigt med erfarenheter eftersom de utgör basen för människans tänkande (Lillemyr, 2002). Vygotskijs nära utvecklingszon är den sträckan till vad barnet klarar själv och vad barnet klarar med hjälp av andra. Den utgår ifrån kunnandet som ligger närmast barnets kunskapsnivå. Kunskapen får inte för enkelt för att det blir tråkigt och inte för långt bort från barnet eftersom det kan bli för svårt för barnet att förstå, det blir ingen utveckling för något av det. Därför är det viktigt att motivera eleverna till utveckling och spänning (Lillemyr, 2002).

Därför är det viktigt att lärare planerar sin undervisning efter barnens kunskap. Utifrån Vygotskijs lekteori utvecklas människan via leken, det sker en process hos oss. Genom leken får vi uppleva saker och varje lek har outtalade eller uttalade regler. Lek är en aktivitet som kan göras synligt eller osynligt, som att till exempel dagdrömma (Sandberg, 2002). Vygotskijs syn på leken (enligt Hägglund, 1989) är att leken är en social process. Han ansåg att genom lekens regler lär sig barn att följa mycket krångligare regler än annars i livet. Barn i leken beter sig ofta mognare, klokare och starkare än de annars är. Han menar därför att leken är grunden till barnets utveckling. Det är i lekarna som barnen kan komma vidare i sin utveckling (Hägglund, 1989).

Dewey är förknippad med begreppet learning by doing (att lära genom att göra) och menade att bästa sättet att lära, är genom praktiska övningar som knyter an till det verkliga livet. Det är viktigt för eleverna i skolan att aktivt pröva och experimentera för att få erfarenheter om det som står i böckerna. Dewey anser att lärarna ska utgå från elevernas intressen och aktiviteter och att lärarnas uppdrag är att stimulera, bredda och fördjupa elevernas utveckling. Teori och praktik ska vara varandras

förutsättningar och inte hållas åtskilda (S, Hartman, U, Lundgren & R Hartman, 2004).

2.2 Leken

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) anser att leken är ett svårt begrepp att reda ut eftersom alla har olika definitioner på lek och på vad det kan innefatta. Författarna menar att lek kan vara fri lek, lek som lärande, socialiseringslekar, lek som samarbetsövningar. Sandberg (2002) menar att leken kan ses som ett redskap för lärande och problemlösning, men även som förberedelse för vuxenlivet. Leken kan också ses som en form av lärande. Leken motiverar barnen genom att de upptäcker saker. Welén (2003) hänvisar till lekteoretiker som har försökt att definiera begreppet lek. Många vet vad begreppet lek är men när de ska förklara ordet så blir det svårt. Leken är ett diffust begrepp som kan ha olika betydelser i olika sammanhang. Hon hänvisar även till en undersökning där 500 lärare blev tillfrågade om vad begreppet lek betyder och resultatet blev olika för samtliga lärare i undersökningen.

Att ägna sig åt lek gör både barn och vuxna i olika miljöer och situationer, t ex i förskolan, i skolan, på arbetet, i hemmet, inomhus eller utomhus, ensam eller tillsammans med andra. Barn leker på lekplatser och vuxna spelar rollspel eller fantiserar om en tipsvinst på en halv miljon som exempel (Welén, 2003, s. 21).

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) att i leken utvecklas språket och kommunikationen samt att den sociala förmågan tränas. Genom leken tränas också kreativiteten och bearbetningen av känslor. Leken kännetecknas av att vara något som är lustfyllt, fritt, spontant, åskådligt, engagerande och socialt. Författarna anser att barnen måste få reflektera över informationen de har fått för att kunna förstå innehållet i informationen och de gör de via leken. Leken bygger på samspel och delaktighet, barnen lär sig tillsammans och av varandra. I leken utvecklas tankar om rättigheter, delaktighet och inflytande. Om barnen får vara i en miljö där det råder glädje, samhörighet, kommunikation, verkar lek och lärande i en samklang. De lär sig att diskutera, argumentera, utforska ta del av andras idéer och tankesätt. I leken utövas både makt och demokrati eftersom barnen får bestämma vad de ska leka, om man vill vara med och vem de vill leka med, men att de samtidigt inte kan bestämma för varandra. Den som har makt bestämmer reglerna och delaktighet i leken (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003).

Hägglund (1989) skriver om Friedrich Fröbel, som anses vara den som har format förskolan i Sverige samt andra länder. Fröbel ansåg att leken inte är ett tidsfördriv utan leken är vägen till kunskap. Han såg leken som ett sätt för barnen att uttrycka sina känslor, få tankar och upplevelser och samtidigt få erfarenheter och kunskaper. Leken och skapande och arbete hör ihop och ska inte särskiljas. Fröbel menade att barn lär sig genom att konstruera och pröva. Pedagogens roll är att uppmuntra barnen. I leken får barnen möjlighet att utveckla alla sina resurser för att kunna bli en harmonisk och empatisk vuxen (Hägglund, 1989).

Knutsdotter Olofsson (2003) menar att leken har stor betydelse för språkutvecklingen då i första hand rollekarna, där barnen tränar sig på att säga olika repliker, barnen använder då ett mer nyanserat språk och med ett större ordförråd än de annars använder. Barnen ändrar dåtid till nutid, de berättar vad som ska göras och vad som ska hända. I dramaleken så kan barn härma olika djur och väsen och gå över i en annan roll. I leken tränar barnen på sin föreställningsförmåga och de som inte

har den, har svårt att lyssna på sagor och få något utbyte av dem. Eftersom de då har svårigheter med att kunna föreställa sig hur någon ser ut, känner sig och så vidare. Lekspråk och talspråk utvecklas ungefär samtidigt men de barn som har en lekvana får ett mer utvecklat lekspråk, de har lättare att uttrycka sig. Barn leker för att förstå omvärlden. Många barn lär sig skriva före innan de lär sig läsa. Barn tar till sig skriftspråket via leken när de exempelvis skriver lappar på saker när de leker kiosk. (Knutsdotter Olofsson, 2003).

2.3 Synen på leken i skolan

Lillemyr (2002) menar att de viktigaste frågorna om leken till lärande i skolan handlar om lärarnas förhållningssätt till barn, lek och lärande. Han anser att barnets inställning till lek och lärande istället borde vara det avgörande. Genom leken blir barnen mer motiverade, engagerade och lägger mer energi på arbetet därför borde lärarna tänka igenom sitt förhållningssätt till lek. Trivseln blir bättre och barnen får en positivare attityd till läraren, visar flera undersökningar om varför leken ska användas i skolan. Ett dilemma för läraren kan vara tidsbrist och avsaknad kompetens för att använda sig av leken (Lillemyr, 2002).

I Pramling Samuelsson och Johanssons (2006) undersökning om lärares syn på lek och lärande, strävar många av lärarna efter att barn ska lära sig, och oftast då det formella lärandet. De bestämde vilka aktiviteter eleverna skulle ägna sig åt och vilket syfte uppgiften skulle ha. Att använda detta sätt att undervisa, kan hämma barnens lek, fantasi och kreativitet i klassrummet, även om detta inte var lärarens tanke. I samma undersökning visade det sig att lärarna ofta vill ha kontroll och hade förväntningar på vad barnen skulle lära sig. Lärarna ansåg att lek och lärande hörde ihop men i undervisningen visade det sig att de inte integrerade leken, utan såg leken som ett redskap för att uppnå lärande (Pramling Samuelsson och Johansson, 2006).

I Qvarsells (enligt Lindqvist, 2002) undersökning om barns syn på lek och skola, ansåg barnen att skola och lek inte hör ihop. Skolan anses som tråkig och något som har med inlärning att göra. Lek och lärande ses som motsatser, de hör inte ihop. Lek är något som sker utanför skolan och det är skolan som står för lärandet. Både lärare och barn i undersökningen anser att skolan handlar om reproduktion av fakta och sällan om reflektion och meningsskapande. Lindqvist (2002) anser att skolan bör ändra sin inställning och ta hänsyn till barnens förmågor och intressen, skolan bör vara produktiv inte bara reproduktiv. När barnen pratar om deras vardag som spel eller lekar kan de lätt skapa ett sammanhang och berätta om innehållet men utifrån skolböckerna blir förståelsen svårare (Lindqvist, 2002).

2.4 Läroplanen och leken

Lillemyr (2002) menar att de som arbetar i skolan måste ha en helhetssyn på lärandet. Han hävdar att en helhetssyn på lärandet stämmer bättre överens med de läroplaner som gäller, där kreativitet och en skapande verksamhet är en viktig del i lärandet. I en undersökning som författaren har gjort, visade att barns intresse för det egna lärandet avtog kraftigt mellan 5-9 års ålder. Barnen förväntar sig inte att de ska få så stor frihet i skolan. De förknippar inte lärande i skolan med utforskande, experimenterande och skapande aktiviteter. Vidare menar Lillemyr att resultatet står i kontrast med de rika möjligheter som står i läroplanerna om att eleverna ska få olika möjligheter att pröva på och uttrycka sig. Han anser att det är samhället som bär ansvar för de signaler skolan skickar till barnen om lärandet innan de har börjat skolan. Författaren menar att det borde ske en genomgripande förändring i förskola och skola. Skolan i ett föränderligt samhälle behöver mångfald och variationer, där

stämmer mer förskolans pedagogik in än vad som traditionellt varit skolans pedagogik. (Lillemyr, 2002)

Johansson och Pramling Samuelsson (2006) och Moyles (1995) menar att lärarna ställs inför ett dilemma mellan läroplanen och leken. Det är en svårighet att införa lek och lärande till den målrelaterade undervisningen. Läroplanen är mer produktinriktad medan leken är mer processinriktad. Moyles anser att den aktiva medverkan i leken tillför eleven grunden för kunskap, färdighet och förståelse som behövs i skolan. Hon hävdar att lekens förmåga att motivera eleverna är det viktiga. Möjligheter till att ha roligt vid inläringen är den högsta motivationen, därför betonar hon att leken är viktig. Hon menar att skolan är en institution och eftersom leken är rolig anser hon att det är därför många inte tycker att leken passar in i den miljön. Författaren har åsikten att det inte är enkelt att sammanföra lek och arbete i skolan men att använda leken som komplement blir det en drivkraft som höjer elevernas motivation i skolan. Vidare hävdar Moyles att lekens värde för inläring och utveckling är viktig. Lärarens roll är att stödja eleverna i leken, använda sig av Vygotskijs proximala utvecklingszon för att kunna få eleverna framåt i sitt lärande (Moyles, 1995).

Welén (2003) skriver om en undersökning som gjorts i Australien, där samtliga lärare använde sig av leken till lärande i kindergarten och årskurs 1. Lärarna kände att de behövde förklara sig för både kollegor och föräldrar om lekens värde i undervisningen. De föredrog att samarbeta i grupp så de kunde stödja varandra när föräldrar och kollegor ifrågasatte deras arbete i skolan (Welén, 2003).

2.5 Hur leken kan användas i skolan

Johansson och Pramling Samuelsson (2003) anser att barn lär på många olika sätt, genom att se, höra, lyssna, härma, prata, experimentera, leka och många andra sätt. Läraren kan genom att välja material som eleverna är intresserade av att öka elevernas intressen och uppmärksamhet (Johansson & Pramling Samuelsson, 2003). Smidt (2010) menar att det är svårt att veta vilka aktiviteter som man ska erbjuda barnen, därför är det viktigt att analysera barnens lek och fortsätta sin planering utefter barnens intressen. Hon anser att detta är avsevärt mer givande än att planera sin undervisning efter mål och normer.

Men om det finns flera sätt att lära, så finns det flera sätt att undervisa (Gärdenfors, 2010, s108).

Welén (2003) anser att leken kan användas i undervisningen på olika sätt. Det är lärarens förhållningssätt som styr hur lektionen läggs upp. Läraren ska se till att eleverna utvecklar leken, genom att uppmuntra, stimulera och utmana. Det är lärarens uppgift att tillvarata tillfällena för att utöka barnens lek. Läraren kan förse eleverna med material till exempel pussel, spel, och regellekar men även föreslå idéer till den pågående leken. Det gäller att anpassa lekarna eller pusslet efter barnens egen förmåga. Den fysiska miljön är viktig, därför att den ska inspirera till lek och sociala relationer. Enligt författaren har olika forskare sett hur leken kan användas på ett positivt sätt. Flera forskningar utfördes i olika skolor i Österrike, där bildades olika lekhörnor i klassrummen. Undersökningarna hade flera syften, ett var att förbättra relationerna och samarbetet mellan lärare och elever och ett annat var att öka elevernas motivation och det kreativa tänkandet skulle utvecklas. Resultatet visade att eleverna blev nöjdare i skolan, de blev mer samarbetsvilliga och mindre aggressiva och intresset för undervisningen ökade. Det visade sig också att de hade lika höga

betyg som de andra klasserna trots att de hade mindre undervisningstid (Welén, 2003).

Pramling Samuelsson och Johansson (2006) har gjort undersökningar i olika skolor för att se hur lärare arbetar med lek i förskolan och i skolan. Det har visat sig att lärare uppmuntrar barns skapande på olika sätt som till exempel att ge förslag på vidare instruktioner och föra samtal med barnen på vilket sätt de ska gå till väga till nästa steg. Lärarna inspirerar barnen att söka kunskap själva, det lärarna erbjuder är att ta fram det material som behövs och beskriva hur barnen ska gå till väga när de till exempel ska bygga en koja. Det som ansågs vara viktigt bland lärarna var att ta vara på barnens idéer, ta del av deras förslag för att använda dem i undervisningen. Lärarna i undersökningen ansåg att deras ansvar ligger i att stödja och se till att lekarna inte går överstyr (Pramling Samuelsson och Johansson, 2006).

2.6 Leken, ett lustfyllt lärande

Lillemyr (2002) anser att leken är viktig för att den är lustfylld och motiverar barnen den är kopplad till spänning och lustkänsla. Leken är viktig för lärande eftersom den motiverar barnen inifrån. Barns erfarenheter utgår från leken och ska tas tillvara på. Sambandet mellan barns lek och inre motivation är kärnan i både lek och lärande. Han menar att den inre motivationen och intressen spelar en stor roll i undervisningen. Han menar att lärandet inte får vara för svårt för att barnen ska få känna sig kompetenta och känna sig trygga, som leder till en positiv självkänsla. Då måste barnen få vara delaktiga och få ta större ansvar och kunna vara självständiga i aktiviteterna. För att få positiva resultat i skolan måste lärarna ha en helhetssyn på inläringen och ta in inslag av lek, elevens val och självständighet. För att få inspiration och ett aktivt lärande är leken viktig i skolan. Lärandet kan ske genom lek, experiment, upplevelser och skapande (Lillemyr (2002).

Gärdenfors(2010) menar att leken motiverar till förståelse. När man förstår det man lär sig ökar den inre motivationen automatiskt. Men genom att inte förstå minskar motivationen radikalt. Motivationen är viktigt för allt lärande, både det lärande som sker utanför skolan och det som sker i skolan. Människan har en naturlig nyfikenhet som är kopplad till lusten att lära. I skolans läroplan står det att eleverna ska få utforska, vara nyfikna och ha lust att lära, men han menar att de flesta skolor idag inte motiverar eleverna. Barn lär sig ord och begrepp utantill utan att förstå innebörden. Det praktiska lärandet och leken bygger mycket på inre motivation och det man lär sig teoretiskt bygger på yttre motivation, som skolan använder sig mycket av. Han anser att bildning inte kan tvingas på någon, därför är det bra med inre motivation och därför bör förståelsen vara ett centralt mål för skolan. Lusten till att leka på barns sätt avtar i tonåren, då förändras hela motivationssystemet. Författaren menar att vi behöver mer kunskap om hur barn i olika åldrar leker, för att kunna använda detta i undervisningen. Vid samma tidpunkt som de äldre barnen förlorar sin inre motivation tillsätts den yttre motivationen i form av betyg. Gärdenfors är kritisk till att dessa sammanfaller samtidigt eftersom den yttre motivationen kan påverka den inre motivationen på ett negativt sätt (Gärdenfors, 2010).

2.7 Framtiden, hur synen på lek har förändrats

Fokuseringen på lek har ökat, troligtvis på grund av att det formella lärandet går längre ner i åldrarna. Welén (2003) hänvisar till projekt som försökt att utveckla leken till lärande. Personalens förhållningssätt är avgörande om leken är med i undervisningen eller inte. Genom projektet framkom att personalens kunskap om lek är bristfällig. Den bör förbättras eftersom det är personalens uppgift att tydliggöra för

både föräldrar och politiker om lekens betydelse för barnen. ”För att kunna använda lek som pedagogisk metod är det nödvändigt med en samsyn oavsett inom vilken skolform man arbetar” (Welén, 2003, s. 35). Att använda leken som metod för inläring har inte alltid setts som värdefullt inom förskola och skola och har inte setts som ett främjande för lärande. Leken sågs tidigare som barnens frihet, utan vuxna inblandade. Det innebar att vuxna inte var engagerade eller delaktiga i barnens lek. Många vuxna såg leken som mindre betydelsefull än mer vuxenstyrd aktivitet, därför har det varit ett motstånd från vuxna att vara delaktiga i barns lek. Nu börjar detta synsätt ersättas mot att den vuxna kan se fördelar med barns lek och barnens lärande i leken. Nu ses det som en fördel att vuxna är med i leken. Leken ses som en viktig del i barnens lärprocess och den främjar utveckling och lärande (Welén, 2003).

Welén (2003) hänvisar till vårt moderna samhälle som ställer krav på medborgarna. Det är skolans ansvar att fostra människor att få social kompetens, flexibilitet, samarbetsförmåga och förhandlingsteknik. Genom att utnyttja leken till lärande kan ge barnen en ökad förmåga inom de områden som efterfrågas i samhället. Hon menar att många leksakstillverkare och datorspelstillverkare har insett lekens viktiga roll i människors liv och anpassat produkterna efter ålder. Hon anser att det skulle behöva framställas metoder för lek som är anpassade till olika åldrar och utvecklingsfaser. Den positiva attityden på lek och praktisk tillämpning skulle behöva tillföras till det teoretiska lärandet i skolan. hänvisar till flera rapporter från skolverket, där det anses att det är för lite lek i skolan, speciellt i förskoleklassen. Lek och skapande arbete schemaläggs istället för att användas som en helhet. En utveckling mot lek och skapande, experimenterande och utforskande har det inte blivit utan istället mer integrering mot skolverksamheter (Welén, 2003). Johansson och Pramling Samuelsson (2006) menar att det krävs mycket av lärarna, föräldrar och samhället för att leken till lärande ska bli förankrad i skolan och även i förskolan.

Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, Olsson, Pramling och Wallerstedt(2008) menar att skapande arbete ofta har betytt att skapa med material som bild eller annat material. De menar att skapande verksamhet kan vara musik, drama, rörelse, bild, form och även språk och litteratur. De hänvisar till läroplanerna i både förskolan och skolan där skapande ses både som uttrycksform och innehåll. Författarna menar att förskolan och skolan bör samarbeta och flytta upp förskolans tankar om lärande in i grundskolans värld för att få ett lustfyllt lärande. Lärandet borde utgå från barnens intressen och deras meningsskapande för att få dem engagerade i sitt lärande.

Människor bär helt enkelt på någon gammal föreställning om att lärande är tråkigt och mödosamt medan lek och skapande är roligt och lätt – något som kommer av sig självt (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson och Olsson, Pramling och Wallerstedt, 2008, s11).

3. Metod

3.1 Datasamlingsmetoder

Vi valde att göra en kvalitativ studie med hjälp av semistrukturerade intervjuer för att få mer djupgående svar. Vårt syfte var att få höra lärarnas syn på leken i skolan. Vi valde att intervjua alla respondenter enskilt för att få variation i svaren och för att de inte skulle påverkas av varandras svar.

Vi valde att båda skulle närvara under intervjuerna eftersom två kan upptäcka mer än vad en kan (Stukát, 2005). Vi hade olika fokus under intervjuerna genom att den ena

stälde frågorna och den andra antecknade för att underlätta för transkriptionen. Om den som antecknade kom på andra frågor eller tyckte att respondenten behövde utveckla något så var denne med i samtalet annars höll denne sig mer i bakgrunden av intervjun.

Vi strukturerade om frågorna flera gånger innan vi genomförde intervjuerna för att kunna ställa mer öppna frågor och få ut mer av intervjusvaren. Samma frågor har ställts till samtliga respondenter. Vi har använt oss av följdfrågor i vissa fall där vi har känt att respondenten behövt utveckla svaren vidare. Efter varje intervjutillfälle har vi transkriberat alla intervjuer. Tanken med intervjufrågorna var att de skulle ge svar på forskningsfrågorna.

3.2 Urval

I undersökningen deltog 12 respondenter med olika utbildningar. Respondenterna hade förskolläraryt utbildning, fritidspedagogutbildning i grunden, lärarutbildning mot yngre åldrar, grundskoleutbildning med inriktning på årskurs 1-3 samt årskurs 1-7. Vi valde att inrikta oss på respondenter som arbetar i förskoleklass upp till årskurs 5 för att få reda på hur de ser leken som ett lärande redskap. Vi tog kontakt med respondenterna via mail. Vi skickade ut 12 mail till respondenter som arbetade i de årskurser som vi hade valt och vi fick endast 5 svar. Vi tror att bortfallet berodde på att vi inte kontaktade dem personligen. Vi fick däremot kontakt med respondenter som ville ställa upp, när vi var ute på skolorna och genomförde intervjuerna. Valet av respondenter byggde på att de arbetade i förskoleklass upp till årskurs fem. Slumpen avgjorde att alla respondenter var kvinnor. I tabellen nedan presenterar vi alla tolv respondenter med olika utbildningar och i vilken årskurs de arbetar, detta för att läsarna själva ska kunna följa med i resultatredovisningen på ett lättare sätt. Vi använder oss av fiktiva namn i tabellen.

Namn	Utbildning	Årskurs
Vera	Förskollärare	1-2
Ellen	Grundskollärarytb. 1-3	1-2
Sofia	Lärarytb. Tidigare år	1
Emma	Grundskollärare 1-7	5
Hanna	Grundskollärare 1-7	5
Veronica	Grundskollärare 1-7	3
Maggan	Grundskollärare 1-7	3-5
Svea	Grundskollärare 1-3	1-2
Lotta	Fritidspedagogutb.	F-2
Camilla	Grundskollärare 1-7	2-3
Jenny	Fritidspedagogutb.	2-3
Sara	Förskollärarytb.	F-1

3.3 Databearbetning och analysmetod

Informationen samlades in genom att spela in intervjuerna. Vi transkriberade varje intervju var för sig. Eftersom vi använde oss av en semistrukturerad intervjuform där vi ibland behövde ställa följdfrågor menar Stukát (2005) att det är lättare att transkribera. Vi jämförde resultaten för att kunna se skillnader och likheter i svaren. Svaren sattes in under olika kategorier i arbetet för att få en mer överskådlig blick och för att lättare se att våra forskningsfrågor besvarats. Vi har också jämfört resultaten på intervjuerna med forskning och litteratur som vi har med i vårt arbete.

3.4 Reliabilitet och validitet

Vi har använt oss av en kvalitativ studie för att som Stukát (2005) menar, få fram variationer i svar och kunna jämföra respondenternas syn på lek. Vi valde en semistrukturerad intervjuform för att kunna ställa följdfrågor och utnyttja samspelet mellan oss och respondenterna för att få så mycket information som möjligt (Stukát, 2005). Vårt syfte i vår studie var att undersöka lärares inställning till lek, därför ansåg vi att intervjuer var bäst lämpat för att få fram deras tankar om leken i undervisningen. Vi lät respondenterna välja miljö för intervjuerna för att få dem att känna sig trygga vid samtalen och för att vi i lugn och ro kunde genomföra intervjun. Vi valde att intervjua respondenterna enskilt. Att använda sig av gruppintervjuer kan ge majoritetens åsikt och inte den enskilda respondentens åsikt och det kan leda till att respondenterna håller inne med känslig information som de inte vågar delge i grupp (Stukát, 2005). Vi använde oss av ljudupptagning på mobiltelefon för att underlätta intervjun. Vi kunde då koncentrera oss på respondenten, ha ögonkontakt och ställa följdfrågor. Genom att transkribera intervjuerna får man ut mycket. Man blir väl insatt i materialet och kommer ihåg vem som ansåg vad. Denscombe (2009) menar att ljudupptagning ger en fullständig dokumentation över intervjun och det är en tillgång för det kvalitativa arbetet där forskarna blir väl insatta i frågorna igen.

3.5 Etiska ställningstaganden

Respondenterna har blivit informerade om de fyra forskningsetiska principerna om informationskravet och samtyckeskravet som innebär att deras insats varit frivillig och att det gått att avbryta när som helst under pågående intervju. Konfidentialitetskravet uppfylls då uppgifterna behandlas konfidentiellt och anonymt, de som har tillgång till materialet förutom oss är handledaren och examinatorn. Vi använder oss av fiktiva namn i arbetet. Informationen används endast till detta examensarbete, som nyttjandekravet innebär. (Vetenskapsrådet, 2002). Respondenterna har även informerats om syftet med deras medverkan.

4. Resultat

4.1 Vad anser lärarna att barnen utvecklar genom lek

De flesta respondenter anser att barn utvecklar samarbete och socialt samspel i leken. Ett fåtal ansåg att leken var viktig för att utveckla språket. De övriga respondenterna menade att barnen utvecklar empati och fantasi. Däremot hävdade ett par respondenter att barnen lär sig att lösa konflikter, använda regler och skapa ett demokratiskt förhållningssätt i leken. Sara, Maggan och Jenny menar att eleverna lär sig turtagning. Jenny nämner: "I den fria leken utvecklar dom allt ni kan tänka er inom det sociala, alltså givande, tagande, konflikter, hänsyn, empati, allt ni kan tänka er som ett barn behöver".

4.2 Hur ser lärarna på leken som ett redskap i undervisningen?

Hälften av respondenterna såg leken som ett positivt komplement till den teoretiska delen i undervisningen. De såg leken som något som kunde användas till allt som att till exempel spela spel, teater eller leka lekar. Sara nämner: ”Det finns ingen begränsning, det går ju att använda hur mycket som helst”. Vera ansåg att det var viktigt att knyta det teoretiska till vardagen för att öka elevernas förståelse. Ett fåtal av respondenterna menade att det var viktigt att arbeta praktiskt varvat med det teoretiska som exempelvis matematiklekar och svenskalekar.

De resterande respondenterna såg leken som ett syfte för att få röra på sig och lätta upp stämningen i ett långt arbetspass. Maggan uttryckte: ”Man tar till det ibland, framförallt när man behöver jobba med gruppen eller lätta upp det litegrann mellan två tyngre bitar eller ett långt arbetspass, man kan lätta upp med en annan typ av övning som lek”. De ansåg att leken skulle ske under ordnade former i klassrummet, utomhus eller fri lek på rasten. De använde även lekar för att få ihop gruppen. Ett fåtal respondenter ansåg att de kunde använda sig mer av leken i undervisningen än vad de gör idag. Svea nämnde: ”Visst skulle vi kunna ha med leken mer kanske än vad vi har för jag tycker att den är viktig för barns fantasi”

4.3 Hur såg lärarna på skapande arbete och lek?

Hälften av respondenterna såg skapande arbete och lek som en helhet. De svarade att det var viktigt att använda sig av olika sinnen och med hela kroppen. Svea svarade ”Att barnen måste få jobba med hela kroppen, man kan inte bara sitta vid sin sittplats och skriva och räkna och läsa utan man måste lära med hela kroppen”. Dessa respondenter ansåg att sång, musik, rörelse, klippa, rita, rim och ramsor ingick i skapande arbete och lek och att leken fanns med dagligen i undervisningen.

Däremot skiljde de övriga respondenterna på skapande arbete och lek. De ansåg att skapande var att framställa en produkt. Sofia svarade: ”Skapande tänker jag mer att man gör saker. Det blir nåt resultat. Man kan göra nåt, med lera, skapa, klippa eller bild mer så och lek behöver inte bli nåt.” Camilla menade att skapande var något som gjordes med händerna. Emma ansåg att lek var något som användes för att få ihop gruppen och att spela spel eller använda sig av charader.

4.4 Kunskap

De flesta respondenter ansåg att det är viktigt att eleverna ska få använda sig av sina olika sinnen för att ta till sig kunskap. Maggan sa: ”En del barn tar till sig, just genom lek på ett bättre sätt än på att läsa sig till eller lyssna sig till”. Vera menade att det är viktigt att barn lär sig i sitt rätta sammanhang. Jenny nämnde: ”Genom att ha kul. Är barn trygga och har kul så tar dom till sig kunskap”. Några respondenter menade att för att motivera eleverna så använder de sig av lek de ansåg att om eleverna har roligt så känner de sig mer motiverade och är de motiverade så lär de sig.

Majoriteten av respondenterna ansåg att barn tar till sig kunskap på olika sätt och att de måste använda olika arbetsätt i sin undervisning. Några respondenter ansåg att det var viktigt att hitta ett bra sätt som passar de flesta eleverna, att variera undervisningen med praktiska inslag och genom att visa det på ett konkret sätt.

De flesta av respondenterna menade att det var viktigt att upplysa eleverna om nyttan av sin kunskap och förstå varför de ska lära sig. Även att eleverna ska få söka efter fakta och information själva.

Hälften av respondenterna ansåg att för att motivera eleverna var det viktigt att ta vara på barnens intresse att bygga lektionerna utifrån deras intressen. Ellen uttryckte ”Ja, jag tror att man ska försöka se till deras intressen och försöka få in det i det man jobbar med”. Vera och Ellen ansåg att det är viktigt att väcka elevernas intresse och nyfikenhet genom att skapa upplevelser. Ellen uttryckte: ”Dom tar till sig kunskap om de redan har ett intresse av något”.

4.5 Hur såg lärarna på ålderns betydelse för lek?

Några respondenter hävdade att åldern hade betydelse för leken. De ansåg att rollspel var något som skulle kunna användas i undervisningen för de äldre eleverna. Veronika ansåg att elever i årskurs tre och uppåt inte vill leka. Sofia uttryckte om leken: ”Jag hade treor förra året och det var ju jättejobbigt tyckte många, för det var ju barnsligt”.

Ett fåtal respondenter menade att åldern egentligen inte hade någon betydelse men de ansåg att det var svårare att få in leken med de äldre barnen i undervisningen. De ansåg att läroplanen hade inverkan på att kunna använda sig av leken i undervisningen. Lotta uttryckte: ”Nya lgr11 tycker jag är mer teoretisk, men ändå står det att vi ska främja barns lek men samtidigt står det mer om kontroll och bedömning. Det blir dubbelt för mig och jag tycker att det motverkar barns lek”. Däremot anser Camilla att hon inte har den kunskapen om hur man använder sig av leken i undervisningen och att det kan ha att göra med lärarutbildningen och vilken inriktning de har.

Ett fåtal respondenter menade att det går att leka oavsett vilken ålder eleverna har. Jenny nämnde: ”Det går att leka ända upp till årskurs nio, dom tycker att det är lika kul... beroende på hur man använder den... så lek kan man aldrig få för lite utav”. Vera och Sofia ansåg att det var viktigt att börja med leken i förskolan och hålla den kvar under hela grundskolan. Samtliga av fåtalet respondenter menade att det är hur leken används som är det avgörande och inte åldern på eleverna. Vera nämnde: ”Mer materialets variation, alla behöver leken... vissa mer än andra, men alla njuter och tycker att det är lustfyllt”.

Majoriteten av respondenterna ansåg att de kunde använda leken mer i undervisningen men de kände sig pressade av den nya läroplanen, lgr11. De ansåg att det är många kunskapskrav som ska uppfyllas. Det finns inte utrymme till att planera in lek. Däremot hade respondenterna skilda åsikter om läroplanen. Vissa tyckte att de blev mer styrda av det centrala innehållet medan andra ansåg att det har blivit lättare att kunna planera in teman med lek och skapande och integrera ämnena. De ansåg att det är många moment som ska in och att det oftast då blir bokbundet.

5. Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Genom vårt resultat hade vi hoppats få mer skillnader mellan hur respondenterna arbetar i de olika årskurserna. Från början hade vi fler frågor men under de första intervjuernas gång ansåg vi att vi fått svar på dem eftersom de gick in i varandra. Därför ställde vi aldrig de frågorna. Hade vi haft de frågorna kvar så hade vi eventuellt kunnat se svaren tydligare och möjligen sett mer skillnader mellan respondenternas svar. Detta kan även ha bidragit till att vi har fått en del motsägelsefulla resultat. Vi anser att vi har fått svar på våra forskningsfrågor men om

vi hade använt oss av både intervjuer och observationer kunde vi tydligare sett både förhållningssätt och bakomliggande tankar om hur lärarna arbetar med leken i undervisningen. Att göra observationer är dock tidskrävande så vi valde att endast göra intervjuer.

5.2 Resultatanalys och diskussion

5.2.1 Vad utvecklar barnen genom leken?

I vårt resultat framgår det att de flesta respondenter ansåg att barnen utvecklar samarbete och socialt samspel i leken. Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) menar att leken bygger på samspel och delaktighet. En enskild respondent menar att leken utvecklar allt inom det sociala som att lösa konflikter, visa hänsyn, empati, givande och tagande. Resultatet kan tolkas från Lillemyr (2002) som anser att leken är rik, allsidig och utvecklande, både socialt och kommunikativt. Utifrån resultatet framgår det att ett par av respondenterna uppfattade leken som viktig för att utveckla språket. Vi tolkar resultatet utifrån Knutsdotter Olofsson (2003) som anser att barn lär sig att uttrycka sig eftersom de har lekvana. I resultatet framgick det att några respondenter anser att barn lär sig regler via leken. Resultatet kan kopplas till Vygotskij (enligt Hägglund, 1989) som ansåg att barnen lär sig mycket svårare regler i leken än annars i livet. Han ansåg att leken är grunden till barnets utveckling eftersom barn betar sig mognare, starkare och klokare (Hägglund, 1989).

5.2.2 Leken som ett redskap i undervisningen

Enligt resultatet uppfattade hälften av respondenterna att leken kunde användas som ett positivt komplement till undervisningen. De ansåg att leken kunde vara att spela spel, teater eller leka lekar. Vi tolkar resultatet utifrån Welén (2003) som hävdar att det finns flera olika sätt att använda leken i undervisningen och att det är läraren som ska förse eleverna med olika aktiviteter och material. Lillemyr (2002) anser att det är viktigt att ta in lek för att inspirera och göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande. Vi anser i likhet med Lillemyr att många barn vet hur man leker, därför är det bra att utgå från leken som är ett av deras intressen och som de är bekanta med.

I resultatet framkom det att en enskild respondent ansåg att det var viktigt att knyta an undervisningen till det verkliga livet för att öka elevernas förståelse. Några ansåg att det var viktigt att arbeta praktiskt med det teoretiska för att öka förståelsen hos eleverna. Resultatet kan kopplas till Dewey (2004) som ansåg att det bästa sättet att lära var att knyta an praktiska övningar till vardagslivet. Gärdenfors (2010) menar att förståelsen är grunden till allt lärande och det bör vara det centrala i skolan. Vi anser att eftersom barn lär på olika sätt så är det viktigt att variera undervisningen för att öka förståelsen.

Resultatet visade att de resterande sex respondenterna ansåg att leken användes för att få ihop gruppen, lätta upp stämningen eller ett syfte att få röra på sig. Leken skulle ske under ordnade former eller utomhus på raster. Vi tolkar resultatet utifrån Welén (2003) som menar att leken inte alltid har setts som ett främjande för lärande och där många vuxna tidigare såg leken som mindre betydelsefull än mer vuxenstyrda aktiviteter. Resultatet kan vidare kopplas till Johansson och Pramling Samuelsson (2006) som menar att genom att inte integrera leken i undervisningen kan hämma barns lek, fantasi och kreativitet och författarna hävdar att det är inte lärarens avsikt utan dennes syn på lek och lärande.

5.2.3 Skapande arbete och lek.

Det framgick av resultatet att respondenterna såg olika på skapande arbete och lek. Hälften av respondenterna ansåg att leken och skapande går i varandra. Det var viktigt att använda sig av olika sinnen och med hela kroppen. Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, Olsson, Pramling och Wallerstedt (2008) tolkar läroplanen där skapande arbete både är uttrycksform och innehåll och dit hör musik, rörelse, drama, bild, form och även språk och litteratur. Författarna anser att skapande verksamhet tidigare har betytt att använda sig av bild eller annat material. Det framkom ur resultatet att den andra hälften av respondenterna såg skapande arbete som framställning av en produkt. Skapande arbete var något som gjordes med händerna. De respondenterna särskiljde lek och skapande arbete och leken kunde användas för att få ihop gruppen. Resultatet kan knytas an till Welén (2003) som anser att det är för lite lek i skolan och att lek och skapande schemaläggs istället för att användas som en helhet. Lillemyr (2002) menar att vi lever i ett föränderligt samhälle och därför anser han att förskolans pedagogik med mångfald och variationer ska föras över till skolans värld. Respondenternas svar berodde inte på deras utbildning utan mer på deras förhållningssätt. Utifrån detta hoppas vi att förskolans pedagogik med lek, mångfald och variationer har lättare att nå fram till skolan och gynna eleverna.

5.2.4 Kunskap

Resultatet visade att hälften av respondenterna ansåg att förståelsen är viktigast i inhämtandet av kunskap. Eleverna ska veta varför de ska lära sig något och de ska ha nytta av det i vardagen menade respondenterna. Vi anser i likhet med Gärdenfors (2010) att förståelsen och motivationen är det som allt lärande bygger på, både det praktiska och det teoretiska lärandet. Genom det teoretiska lärandet, som ofta finns i skolan kan eleverna få svårigheter att förstå, därför är det viktigt att integrera leken i skolan.

Övervägande delen av respondenterna ansåg att eleverna tar till sig kunskap på olika sätt och att de måste använda sig av olika inlärningsmetoder i undervisningen. Resultatet kan tolkas utifrån Lindqvist (2002) som menar att barn behöver meningsfull undervisning som inspirerar till olika sätt att lära. Vidare kan resultatet kopplas till Johansson och Pramling Samuelsson (2006) som anser att barn lär sig genom att härma, lyssna, se, prata och på många mer sätt. Ett par av våra respondenter menar att lärandet ska bygga på barnens intressen, för att kunna motivera dem och leda dem vidare i sitt lärande. Gärdenfors(2010) menar för att få förståelse måste eleven vara intresserad och ha en inre motivation. Genom att bygga på elevernas intressen når man både den inre motivationen och får elevernas uppmärksamhet anser Gärdenfors(2010).

Resultatet visar att en enskild respondent anser att det viktigaste är att barnen har roligt för då är det lättare att ta till sig kunskap. Respondentens synsätt kan kopplas till Moyles (1995) som anser att den största motivationen till lärande är att ha roligt, därför är leken viktig i undervisningen. Många av respondenterna ansåg att elever lär sig på olika sätt och att de måste använda sig av olika inlärningsmetoder i undervisningen, dock visar vårt resultat att endast en enskild respondent anser att det viktigaste är att barnen har roligt. Vi menar att leken är motiverande och ett bra sätt för eleverna att ta till sig kunskap.

5.2.5 Aldrar.

Resultatet visade att ett par respondenter menar att det kan vara svårt att använda leken i skolan för de äldre barnen eftersom de inte längre vill leka, de anses har vuxit ifrån leken. Resultatet kan tolkas utifrån Qvarsells undersökning (enligt Lindqvist, 2002) som visade att barn och lärare tycker att lek och lärande inte hör ihop. Barnen förväntar sig inte att leka i skolan. Däremot ansåg några av respondenterna att man ska börja med leken tidigt i åldrarna och hålla kvar den hela tiden, annars kan barnen tycka att det är barnsligt om man börjar med leken till exempel i årskurs tre.

Vårt resultat visar att några av respondenterna anser att åldern egentligen inte har någon betydelse för användningen av leken till lärande. De anser däremot att materialet och hur man använder sig av leken har betydelse, inte åldern. Smidt(2010) anser att det är viktigt att hitta en lämplig aktivitet för elevernas ålder och intressen. Det kan vara svårt att hitta rätt material men det gäller att lyssna på eleverna och vara delaktiga i deras samtal för att bygga lärandet på barnens intressen istället för mål som ska uppnås (Smidt, 2010). I resultatet ansåg de flesta respondenterna att det var viktigt att använda leken i undervisningen även i de högre åldrarna. Däremot anser vissa att den nya läroplanen (lgr 11) har försvårat undervisningen, de känner sig mer styrda. Det är svårt att hitta på något eget, uppnåendemålen styr och kraven ökar i och med betyg och bedömningar. Detta kan kopplas till Moyles (1995) och Johansson och Pramling Samuelsson (2006) som anser att många lärare ställs inför ett dilemma mellan leken och läroplanen. Läroplanen är produktinriktad och leken är processinriktad.

Resultatet visar att en enskild respondent anser att hon inte har kunskapen att leka och att det inte har ingått i hennes utbildning. Vi tolkar resultatet utifrån tidigare forskning enligt Welén (2003) som visar att många lärare kan känna sig osäkra till hur de ska göra, och därför anser hon att metoden ska ingå i lärarutbildningen. Johansson och Pramling Samuelsson (2006)menar att om leken ska ingå i skolan så krävs det mycket av både lärare och föräldrar samt samhället runtomkring för att leken ska bli accepterad som ett lärande i skolan.

5.3 Slutsatser

De slutsatser som vi har kommit fram till i denna studie är att det är lärarnas förhållningssätt till lek som styr om de använder sig av leken i undervisningen. Majoriteten av respondenterna anser att det är viktigt med lek framförallt för det sociala samspelet.

Respondenterna anser att barn lär sig olika och att de måste variera undervisningen. Däremot verkar det vara svårt att få in lek i verksamheten beroende på bristande kompetens om lekmetoder samt press från läroplanen. Respondenter anser även att det blir svårare att leka med eleverna ju högre upp i åldrarna man kommer på grund av läroplanens krav och kunskapsmål.

Den största skillnaden i vårt resultat ser vi på respondenternas syn på leken och hur den används i klassrummet. Vissa respondenter ansåg att leken var ett verktyg för att få ihop gruppen och för att få röra på sig medan andra såg att de kunde använda leken i allt.

5.4 Nya forskningsfrågor

Vi har under detta arbete fått många nya tankar och funderingar. Leken har inte alltid setts som främjande för lärande och vuxnas syn på lek i jämförelse till vuxenstyrda aktiviteter har setts som mindre betydelsefull. Genom vår studie har vi sett att det är många lärare som brinner för detta lärande. Vi funderar över varför lekens betydelse för lärande inte är mer utbredd? En fundering som uppkommit är hur samhället och föräldrar ser på leken till lärande som pedagogiskt arbetssätt? Många respondenter har uttryckt att det är väldig press från läroplaner, de har svårt att få in leken i undervisningen. Ytterligare en fundering är hur lärarna kan sammanföra lek och lärande i de högre åldrarna?

Detta arbete har visat oss hur viktig leken är för eleverna i skolan, det är viktigt att sprida denna kunskap till kollegor och andra vuxna i ens närhet för att de ska få förståelsen om varför man ska leka i skolan och vad eleverna lär sig genom leken, därför anser vi att detta arbete har en hög pedagogisk relevans.

Referenser

- Denscombe, Martyn. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Gärdenfors Peter. (2010). *Lusten att förstå*. Stockholm: Natur och kultur.
- Hartman, Sven, Lundgren, Ulf, P., Hartman, Ros Mari.(2004), *John Dewey. Individ, skola och samhälle- utbildningsfilosofiska texter*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Hägglund, Kent. (1989). *Lek-teorier*. Arlöv: Esselte Studium AB
- Johansson, Eva, Pramling Samuelsson, Ingrid. (2006) . *Lek och läroplan*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Knutsdotter Olofsson, Birgitta (2003). *I lekens värld*. Stockholm: Liber
- Lillemyr, Ole Fredrik. (2002). *Lek – upplevelse – lärande i förskola och skola*. Stockholm: Liber.
- Lindqvist, Gunilla.(2002). *Lek i skolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Moyles, Janet.(1995). *Släpp in leken i skolan*. Stockholm: Runa förlag AB
- Pramling Samuelsson, I & Asplund Carlsson, M(2003). *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber.
- Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, Olsson, N, Pramling & Wallerstedt. (2008) *Konsten att lära barn estetik*. Norstedts akademiska förlag.
- Sandberg, Anette (2002). *Vuxnas lekvärld. En studie om vuxnas erfarenheter av lek*. Göteborgs studies in educational science. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Smidt, Sandra.(2010)*Vygotskij och de små och yngre barnens lärande*. Lund. Studentlitteratur
- Stukát, Staffan. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Studentlitteratur.
- Säljö, Roger L.S. *Vygotskij- forskare, pedagog och visionär i Forsell, Anna.(2005). Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber
- Utbildningsdepartementet. (2011)*Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Fritzes.
- Vetenskapsrådet(2002).*Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet
- Welén, Therese (2003). *Kunskap kräver lek*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Bilaga 1

Intervjufrågor.

Vilken utbildning har du?

Hur många år har du arbetat inom yrket?

I vilken årskurs arbetar du nu?

I läroplanen står det att skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Hur tolkar du det?

Anser du att leken är viktig i skolan? På vilket sätt?

Vad anser du att barn utvecklar genom leken?

Hur anser du att barn tar till sig kunskap?

Hur ser du på leken som ett lärande redskap i skolan?

Anser du att åldern på eleverna har betydelse för att använda sig av leken till lärande?

I läroplanen står det att "Skolan ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära". (motivation) Vad är det bästa tipset från dig som lärare att ge eleverna en livslång lust att lära?

Bilaga 2

Missivbrev

Hej !

Vi är två lärarstudenter, Carina Ångerud och Karoline Jovanovic´ som går sista terminen på Mälardalens Högskola. Vi skriver vårt examensarbete som handlar om barns lek i skolan. Syftet med forskningen är att undersöka lärares syn på lekens betydelse för barns lärande i skolan. Vi vill därför intervjua lärare i årskurs 1-5 från olika skolor i XXXXX kommun för att kunna jämföra. Vi kommer att spela in samtalet i syfte att kunna transkribera det som sagts. Endast vi kommer att lyssna på det inspelade materialet, vilket sedan kommer raderas efter studien är avslutad. Vi räknar med att intervjun kommer att ta ca 30 min och genomförs enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska regler. Resultatet kommer att behandlas konfidentiellt och deltagandet är frivilligt och kan avbrytas när som helst. All data kommer endast att användas i forskningsändamål.

Tack på förhand!

Vid frågor kan du kontakta oss via e-post eller telefon

Carina Ångerud

cad08004@student.mdh.se

Tfn: XXX-XXXXXXX

Karoline Jovanovic´

khn08004@student.mdh.se

Tfn: XXX-XXXXXXX